

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 31 maj 2022

389/2022

Lag

om ändring av lagen om skuldsanering för privatpersoner

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) 10 § 9 punkten, 20 § 3 mom., 35 a § 7 mom. och 65 § 2 mom.,

av dem 10 § 9 punkten och 20 § 3 mom. sådana de lyder i lag 1123/2014 samt 35 a § 7 mom. sådant det lyder i lag 1088/2006,

ändras 9 och 9 a §, 10 § 10 punkten, 17 § 2 mom., 24 § 2 mom., 30 §, 31 § 4 mom., 35 a § 5 mom., 39 §, 40 § 1 mom., 44 § 2 mom., 45 a § 1 mom., 45 b §, 49 § 1 mom., 52 a § 2 mom., 54 § 2 mom. 2 punkten, 61 a § 1 mom. och 62 a § 1 mom.,

av dem 9 a §, 10 § 10 punkten, 35 a § 5 mom., 45 a § 1 mom., 45 b §, 52 a § 2 mom. och 62 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 1123/2014, 24 § 2 mom. och 31 § 4 mom. sådana de lyder i lag 63/1997, 30 § sådan den lyder i lagarna 632/2010 och 1123/2014, 40 § 1 mom., 44 § 2 mom. och 61 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 1273/2002, 49 § 1 mom. sådant det lyder i lag 772/2002 och 54 § 2 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 113/1995, samt

fogas till lagen en ny 52 b § som följer:

9 §

Förutsättningar

Skuldsanering kan beviljas en gäldenär som är insolvent och inte rimligen förmår förbättra sin betalningsförmåga så att han eller hon kan klara av de utgifter som skulderna ger upphov till, om

1) den huvudsakliga orsaken till insolvensen är att gäldenärens betalningsförmåga har försvagats väsentligt på grund av sjukdom, arbetsförmåga, arbetslöshet eller någon annan förändring i förhållandena som i huvudsak inte beror på gäldenären själv, eller

2) det finns vägande skäl för en skuldsanering på någon annan grund än en som avses i 1 punkten med beaktande av beloppet av skulderna och de förpliktelser som hänför sig till dem i förhållande till gäldenärens betalningsförmåga.

Skuldsanering kan trots vad som föreskrivs i 1 mom. även beviljas en insolvent gäldenär som har skulder som hänför sig till gäldenärens tidigare näringsverksamhet.

9 a §

Förutsättning som gäller gäldenärens betalningsförmåga

Om en gäldenär av en orsak som kan anses temporär saknar betalningsmån eller av samma orsak med sin betalningsmån inte förmår betala sina vanliga skulder till ett belopp som inte ska anses vara obetydligt, kan skuldsanering inte beviljas. Vid bedömningen av om orsaken är temporär och av storleken på betalningsmånen ska särskilt gäldenärens för-

RP 238/2021
LaUB 4/2022
RSv 51/2022

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1023 (32019L1023); EUT L 172, 26.6.2019, s. 18–55

värvmöjligheter beaktas. Orsaken kan inte anses vara temporär, om det att betalningsmån saknas eller att den är obetydlig beror på arbetslöshet som utan avbrott eller med små avbrott varat över 12 månader.

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas inte på en gäldenär som idkar näringsverksamhet som enskild näringsidkare eller yrkesutövare och inte heller på en gäldenär som har skulder som hänför sig till gäldenärens tidigare näringsverksamhet. Bestämmelser om tilläggsförutsättningar för skuldsanering i fråga om en gäldenär som fortfarande idkar näringsverksamhet finns i 7 kap.

10 §

Allmänna hinder för en skuldsanering

Om inte något annat följer av 10 a §, kan skuldsanering inte beviljas om

10) det för gäldenären under de 13 år som föregått ansökan om skuldsanering har fastställts ett betalningsprogram eller ett tidigare fastställt betalningsprogram inte har slutförts, eller

17 §

Utmätningsförbud

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. är betalningsförbud i kraft för utmätning av gäldenärens lön, pension, inkomst av näringsverksamhet eller annan periodisk prestation i enlighet med vad som föreskrivs i utsökningsbalken, om inte domstolen bestämmer något annat. Utmätningssmannen ska, med undantag för ett underhållsbidrag som ska betalas till ett barn, förvara penningmedlen tills betalningsprogrammet fastställs eller något annat bestäms. Medel som inte används till betalning av ett underhållsbidrag som ska betalas till ett barn eller betalning av utredarens fordran redovisas till gäldenären först när betalningsprogrammet har fastställts med laga kraft.

24 §

Betalningsprogram för medgäldenärer

Om medgäldenärer som står i ett solidariskt skuldförhållande för en annan skuld än en säkerhetsskuld har ansökt om skuldsanering gemensamt, beaktas i betalningsprogrammet för respektive gäldenär den del av skulden som faller på honom eller henne då skulden fördelas enligt gäldenärernas ekonomiska ställning. Med gäldenärernas ekonomiska ställning avses förhållandet mellan gäldenärens tillgångar och avkastningen av ett betalningsprogram för vanliga skulder å ena sidan samt gäldenärens skulder å andra sidan. Vad som föreskrivs ovan tillämpas på motsvarande sätt då gäldenären och borgensmannen har ansökt om skuldsanering gemensamt.

30 §

Allmän bestämmelse om betalningsprogrammet för vanliga skulder

Gäldenärens betalningsmån efter avdrag för en eventuell säkerhetsskuldandel och de medel som inlutit vid realiseringen av gäldenärens förmögenhet ska användas till betalning av vanliga skulder i enlighet med 34 §.

Gäldenären får behålla den betalningsmån som uppkommit under tiden mellan den tidpunkt då skuldsaneringen inleddes och den då betalningsprogrammet fastställdes, till den del betalningsmånen inte används till betalning av utgifter som avses i 7 § 1 mom. eller med stöd av 70 § 2 mom. till betalning av utredarens fordran.

I fråga om vanliga skulder ska innehållet i skuldsaneringen och betalningsprogrammet bestämmas så att betalningsprogrammet är i kraft tre år, om inte något annat följer av 31 a §.

En gäldenär som har en ägarbostad ska betala sina vanliga skulder till minst det belopp som avses i 32 §. Om gäldenären behåller sin ägarbostad kan betalningsprogrammet vara i kraft en längre tid än tre år. Betalningsprogrammet får dock inte vara i kraft mer än tio år i fråga om vanliga skulder.

Om skuldsanering har beviljats med stöd av 10 a § ska betalningsprogrammet vara i kraft fem år, om inte något annat följer av 31 a §.

Om gäldenären med stöd av 70 § ska betala utredarens fordran och den betalningsmån som uppkommit under tiden mellan den tidpunkt då skuldsaneringen inleddes och den då betalningsprogrammet fastställdes inte räcker till för att betala den andel som gäldenären ska betala, förlängs betalningsprogrammets tillämpningstid med fyra månader. Betalningsprogrammets tillämpningstid förlängs dock med sex månader, om skulder som hänför sig till gäldenärens näringsverksamhet saneras med stöd av 45 a §. Om gäldenärens andel av utredarens fordran inflyter av hans eller hennes betalningsmån efter det att betalningsprogrammet fastställdes under en kortare tid än vad som nämns ovan, förlängs betalningsprogrammets tillämpningstid med endast denna tid.

Betalningsprogrammet kan vara i kraft en kortare tid än vad som anges i 3 eller 5 mom., om gäldenären permanent saknar betalningsmån på grund av sjukdom eller ålder eller av någon annan motsvarande orsak.

31 §

Vanliga skulders inbördes ställning

— — — — —

Betalningsprogrammet kan göras upp så att borgenärerna först ska få betalning för utdelningskvoter som är obetydliga till beloppet och även så att den betalningsmån som vid regelbundna tidpunkter uppkommer för gäldenären ska användas i tur och ordning för betalning till de olika borgenärerna, om detta är ändamålsenligt med tanke på genomförandet av betalningsprogrammet och de övriga borgenärernas möjligheter att få betalning inte uppenbart äventyras till följd därav. Om borgenärerna är fler än en, kan en skuld för vilken det skulle inflyta en obetydlig utdelning lämnas utan betalning i betalningsprogrammet. Bestämmelser om beloppet av en utdelning som ska betraktas som obetydlig utfärdas genom förordning av statsrådet.

— — — — —

35 a §

Tilläggsprestationsskyldighet

— — — — —

Betalningsskyldighet som baserar sig på en prestation av engångsnatur ska fullgöras inom tre månader efter det att gäldenären fick medlen i sin besittning. Till övriga delar ska

tilläggsprestationsskyldigheten fullgörs inom det följande kalenderåret. Tilläggsprestationerna för det år då betalningsprogrammet löper ut ska dock betalas samtidigt som tilläggsprestationerna för det sista hela kalenderåret eller inom sex månader från det betalningsprogrammet löper ut, beroende på enligt vilkendera tidsfristen tilläggsprestationerna ska betalas senare. Betalningstidpunkten kan bestämmas att vara en annan, om det är ändamålsenligt på grund av att tilläggsprestationernas belopp är litet eller av något annat särskilt skäl. Gälldenären är inte skyldig att betala en tilläggsprestation på skulden, om tilläggsprestationen är obetydlig. Bestämmelser om beloppet av en tilläggsprestation som ska betraktas som obetydlig utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Formulär för ansökan om skuldsanering

Domstolsverket fastställer ett formulär för ansökan om skuldsanering.

40 §

Betalningsprogrammets rättsverkningar

När betalningsprogrammet har fastställts bestäms villkoren för de skulder som omfattas av skuldsaneringen och andra i betalningsprogrammet reglerade rättsförhållanden enligt programmet. Trots att programmets tillämpningstid har löpt ut kvarstår gälldenärens betalningsskyldighet enligt betalningsprogrammet till den del skyldigheten inte har fullgjorts. På de betalningar som har bestämts i betalningsprogrammet löper ingen ränta på grund av förseningen. En utmätning som riktar sig mot en i 4 kap. 2 § i utsökningsbalken avsedd lön eller annan periodisk inkomst och som baserar sig på en av skuldsaneringen omfattad skuld förfaller då betalningsprogrammet har fastställts. När fastställandet av betalningsprogrammet har vunnit laga kraft förfaller även en utmätning som riktar sig mot gälldenärens övriga egendom och som baserar sig på en skuld som omfattas av skuldsaneringen. Så länge betalningsprogrammet är i kraft får förvandlingsstraff för böter inte verkställas.

44 §

Ändring av betalningsprogrammet

En ändring av betalningsprogrammet till borgenärernas fördel gäller alla borgenärer. En skuld för vilken det skulle inflyta en obetydlig andel kan dock lämnas utan betalning. Bestämmelser om beloppet av en andel som ska betraktas som obetydlig utfärdas genom förordning av statsrådet. En ändring till borgenärernas nackdel gäller de borgenärer som med stöd av betalningsprogrammet ännu är berättigade till betalning. Om programmet ändras med stöd av 1 mom. 3 punkten, ska ändringen till innehållet vara sådan att gälldenären trots bestämmelserna om betalningsprogrammets varaktighet till borgenären ska betala en lika stor andel av skulden som till andra borgenärer i samma ställning, om detta inte är oskäligt med beaktande av skuldens belopp och grunden för den samt prestationens ekonomiska betydelse för gälldenärens omständigheter. Programmets tillämpningstid kan förlängas också för betalning av utredarens fordran.

45 a §

Tilläggsförutsättningar för skuldsanering av skulder som hänför sig till näringsverksamhet

En gäldenär som är verksam som enskild näringsidkare eller yrkesutövare kan beviljas skuldsanering enligt denna lag för skulder som hänför sig till gäldenärens näringsverksamhet endast om

- 1) gäldenärens skulder som hänför sig till privathushållet saneras enligt denna lag,
- 2) det i gäldenärens näringsverksamhet under den senast avslutade räkenskapsperioden har funnits i genomsnitt högst två anställda utöver gäldenären,
- 3) saneringen av näringsverksamheten inte förutsätter arrangemang som gäller företagsverksamhet,
- 4) gäldenären förmår med inkomster som uppkommer i näringsverksamheten betala sådana skulder som hänför sig till verksamheten och som uppkommer efter att förfarandet inletts, allt eftersom skulderna förfaller till betalning, och
- 5) den fortsatta verksamheten inte orsakar en större skuldsättning än sådant upptagande av kredit som avses i 46 § 1 mom.

45 b §

Särskilda hinder för skuldsanering av skulder som hänför sig till näringsverksamhet

Skulder som hänför sig till näringsverksamhet kan inte saneras enligt denna lag, om

- 1) det finns grundad anledning att anta att det huvudsakliga syftet med ansökan är att förhindra borgenärernas indrivningsåtgärder eller att på något annat sätt kränka borgenärens rättigheter, eller
- 2) det är uppenbart att borgenärens avkastning då blev mindre än vad som skulle inflyta om gäldenären försattes i konkurs, utan att gäldenärens ägarbostad beaktas och 20 a § tillämpas.

49 §

Behandlingsordningen och behörig domstol

Vid behandlingen av ett ärende som avses i denna lag ska vad som i 8 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om behandling av ansökningsärenden iakttas, om inte något annat följer av denna lag. Ett ärende som gäller skuldsanering ska behandlas så snabbt som saken kräver.

52 a §

Hörande av borgenärerna om ansökan och förslag till betalningsprogram

Om de godkännanden av förslaget till betalningsprogram som avses i 38 a § 1 mom. har getts skriftligt och gäldenären har gett alla borgenärer tillfälle att bli hörda på det sätt som avses i 62 a § 2 mom., kan ett beslut om inledande av skuldsanering och fastställande av betalningsprogrammet fattas utan att borgenärerna hörs vidare.

52 b §

Hörande av boförvaltaren om ansökan

Om gäldenären har försatts i konkurs och boförteckningen inte har fastställts, kan domstolen innan den beslutar om att skuldsanering ska inledas ge boförvaltaren tillfälle att

inom utsatt tid ge ett skriftligt utlåtande om ansökan. Boförvaltaren kan också kallas till ett sammanträde för att höras.

54 §

Beslut om inledande av skuldsanering

Om inte något annat följer av 5 mom., ska domstolen då den beslutar om att skuldsanering ska inledas

2) sätta ut en dag då borgenärerna senast för utredaren eller någon annan som ska göra upp förslaget till betalningsprogram, enligt vad domstolen bestämmer, skriftligen ska uppge beloppet av en skuld som omfattas av skuldsaneringen, om detta avviker från vad gäldenären uppgett; i annat fall kan yrkandet till den del det överstiger det av gäldenären uppgivna beloppet lämnas obeaktat i betalningsprogrammet,

61 a §

Ansökan om fastställande av tilläggsprestationer

En borgenärs ansökan om fastställande av tilläggsprestationer och påförande av betalningsskyldighet för gäldenären kan prövas först när skyldigheten att betala tilläggsprestationer har upphört enligt betalningsprogrammet. Ansökan ska göras utan obefogat dröjsmål efter det att skyldigheten att betala tilläggsprestationer har upphört eller det att grunden för tilläggsprestationskyldigheten har kommit till borgenärens kännedom. När det har gått två år från det att skyldigheten att betala tilläggsprestationer upphörde, kan ansökan inte längre göras. Innan ansökan görs ska borgenären lägga fram ett sådant skriftligt yrkande för gäldenären och ge honom eller henne tillfälle att bemöta yrkandet. Borgenären får dock göra en ansökan utan att lägga fram ett yrkande, om framskjutande av behandlingen i domstol kan orsaka borgenären rättsförlust eller om det finns något annat vägande skäl till att inleda förhandlingen utan dröjsmål.

62 a §

Meddelanden och delgivningssätt

Dagen för när ett beslut om ett betalningsprogram kommer att ges ska meddelas gäldenären, samtliga borgenärer, utskökningsmyndigheten på gäldenärens hemort och utredaren, om en sådan har förordnats. I meddelandet ska det uppges om förslaget till betalningsprogram har ändrats efter det att förslaget har lämnats till dem som är delaktiga i ärendet. Ett meddelande behöver dock inte ges en borgenär vars fordran på gäldenären är obetydlig och som inte har gett något utlåtande om förslaget till betalningsprogram. Dagen för när ett beslut om ändring av betalningsprogrammet eller fastställande av tilläggsprestationskyldighet kommer att ges ska meddelas gäldenären och de borgenärer som har getts tillfälle att bli hörda i saken. Det att betalningsprogrammet har förfallit ska meddelas gäldenären, utskökningsmyndigheten på gäldenärens hemort samt borgenärerna. Fullföljdsdomstolen kan uppdra meddelandet åt tingsrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

Om en ansökan om skuldsanering är anhängig eller ett annat ärende som gäller skuldsanering är anhängigt vid en tingsrätt vid ikraftträdandet av denna lag och tingsrätten

har underrättat om den dag då beslutet kommer att ges, tillämpas i stället för 9 och 9 a §, 10 § 9 och 10 punkten, 45 a § 1 mom. och 45 b § de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. I fullföljdsdomstolen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, om ärendet före ikraftträdandet har avgjorts av en lägre domstol samt även i tingsrätten, om fullföljdsdomstolen har återförvisat ärendet till tingsrätten.

På betalningsprogram som har fastställts före ikraftträdandet av denna lag och på betalningsprogram där förslaget till betalningsprogram första gången har lämnats till dem som är delaktiga i ärendet före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas i stället för 30 § och 31 § 4 mom. de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om tilläggsprestationskyldigheten ska fullgöras före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas i stället för 35 a § 5 mom. de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

De bestämmelser i 35 a § 7 mom. som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på tilläggsprestationskyldigheten till och med den 31 december 2022.

Helsingfors den 25 maj 2022

Republikens President

Sauli Niinistö

Justitieminister Anna-Maja Henriksson